

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA CURS 2021-22

4t NIVELL D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA
CIÈNCIES SOCIALS

INTRODUCCIÓ.

La programació que tot seguit presente és entesa com un **instrument de planificació del meu treball** per al present curs escolar i que conté una justificació, una contextualització i una explicació dels diferents elements curriculars. A més, presente l'organització d'objectius seleccionats, les competències clau del currículum amb les què estan relacionats, els continguts, la metodologia, els criteris d'avaluació, etc., inclosos al **Decret 108/2014**, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, en funció de la normativa vigent, les característiques de l'entorn, del centre i del meu alumnat, per al **4t curs** d'Educació Primària, a l'àrea de **Ciències Socials**.

Esta programació està configurada a través de la proposta Crònica 4, d'Edicions Bromera, que pretén contribuir a la introducció de la ciència i del mètode científic com a instrument d'aprenentatge i reflexió, fonamental per a bastir uns procediments de treball adequats i que proporcionen independència i capacitat per a progressar en l'autogestió del coneixement a través de la curiositat i que seran, imprescindibles per a l'adquisició de la resta d'aprenentatges curriculars.

Els materials que es presenten en el mateix van a ser adaptats a propostes metodològiques variades i, per tant, el llibre de text no es va a convertir en el centre de l'activitat de la meua aula, sinó que el vaig a inserir a la mateixa i em va a servir per a completar el conjunt d'experiències relacionades amb l'aprenentatge de la ciència i el mètode científic.

Respecte a la seua **justificació legal**, la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE), en el seu **article 91** sobre les **funcions del professorat** determina que, entre altres, he de realitzar les següents: "La programació i l'ensenyament de les àrees, matèries i mòduls que tinguen encomanats." Per altre costat, el **Reial Decret 126/2014**, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Primària, determina en el seu **article 3.2** que "els centres docents desenvoluparan i completaran, en el seu cas, el currículum de les diferents etapes i cicles en ús de la seua autonomia". El D108/2014 fixa en el seu article 11 els elements que, com a mínim, han de constar en les programacions didàctiques.

El propi **D108/2014** i la seua modificació pel **D88/2017**, de 7 de juliol, del Consell, pel qual es modifica este Decret, serviran de base en tots els aspectes curriculars de la meua Programació. Per últim, dir que he tingut en compte **l'Ordre ECE/65/2015**, de 21 de gener, per la què es descriuen les **relacions** entre les **competències**, els **continguts** i els **critèris d'avaluació** de l'Educació Primària, ja que **l'objectiu és potenciar l'aprenentatge per competències**, integrant-les a la resta d'elements curriculars per propiciar una renovació en la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge.

L'adquisició eficaç d'estes **competències clau del currículum**, per part del meu l'alumnat i la seua contribució a l'aconseguiment dels objectius de l'etapa educativa, des d'un caràcter transversal i interdisciplinari, exigeix el disseny **d'activitats** que permeten al meu alumnat avançar cap els resultats d'aprenentatge de més d'una competència a la vegada.

Sobre la **justificació pràctica**, és a dir, les seues **finalitats**, ressaltar les següents: ser un **instrument de planificació, desenvolupament i avaluació** del procés d'ensenyament i aprenentatge; **facilitar al màxim la meua pràctica docent**; assegurar la **coherència entre les intencions educatives i la pràctica** a l'aula; servir de **guia i referent** per a programar les **Unitats Didàctiques Integrades**; oferir el **marc de referència** per organitzar les mesures d'atenció a la diversitat del meu alumnat; **augmentar la meua competència com a professional** de l'ensenyament i **potenciar el treball d'equip** de tot el professorat.

Però, **com cal fer una Programació Didàctica?** Doncs, **l'article 12** del **D108/2014** determina els **passos que s'han de seguir** per a la seua correcta elaboració.

Tot seguit, presente la seua seqüència de forma resumida: **primer**, la Comissió de Coordinació Pedagògica (COCOPE) marca les directrius, reparteix les tasques i planteja un calendari de treball; **segon**, els Equips Docents, juntament amb els especialistes, elaboren les Programacions Didàctiques seguint les directrius i el pla de treball marcats, coordinats pel Cap d'Estudis; **tercer**, el/la director/a del centre comprova que les Programacions Didàctiques continguen els elements segons la normativa; en **quart** i últim lloc, la Inspecció d'Educació supervisa i realitza el seu seguiment.

La Programació que presente es **contextualitza** al **CEIP Virgen del Rosario**, a la ciutat de Torrent, província de València, on des de fa uns anys, la incorporació d'alumnat estranger és molt significativa. Actualment, trobem xiquets i xiquetes de més de 20 països del món i el fet que tinguen costums i cultures diferents ens ha portat a plantejar-se molts interrogants sobre la nostra pràctica educativa que van molt més enllà d'aconseguir la competència lingüística en els dos idiomes oficials de la Comunitat. Estem convençuts que la millor manera d'evitar la discriminació i el racisme és preservar la identitat de cada grup, conèixer i acceptar la diversitat per tal d'aconseguir la comprensió i l'enteniment. Totes les mesures educatives estan recollides al programa "Nuestro cole es de colores".

Es tracta d'un **col·legi de dues línies** que compta amb **7 unitats d'Educació Infantil (EI)** i **13 unitats d'Educació Primària (EP)**.

En referència als **llocs docents** són els que corresponen d'acord amb l'**Ordre 12/2013**, de 14 de març, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es fixen els criteris per a la determinació de les relacions de llocs de treball i es publiquen les **plantilles** tipus de les Escoles Infantils de II Cicle, dels Col·legis Públics d'Educació Primària i dels Centres d'Educació Especial de titularitat de la Generalitat Valenciana.

Respecte al **projecte lingüístic**, el centre presenta, en Educació Primària, un **Programa d'Educació Plurilingüe i Intercultural (Llei 4/2018)**, on el 57% de les matèries s'estudien en valencià, un 27% en castellà i un 17% en anglès.

Per últim, i per a aconseguir el bon funcionament del centre, este disposa d'una sèrie de **documents organitzatius bàsics** com són: el Projecte Educatiu (**PEC**), la Concreció Curricular, la Programació General Anual (**PGA**), el Pla de Foment Lector (**PFL**), el Pla d'Acció Tutorial (**PAT**), el **Pla d'Igualtat i Convivència (PIC)**, el Pla d'Atenció a la Diversitat i Inclusió Educativa (**PADIE**), el Pla d'Actuació per a la Millora (**PAM**), el **Plans de transició entre etapes**, i el **Pla d'Autoprotecció**, a més del Projecte Lingüístic del Centre (**PLC**) que he nombrat anteriorment.

A l'aula de 4t A hi ha una ràtio de 24 alumnes dels quals tres són de compensatòria amb coneixement de la llengua Valenciana. Hi ha 1 alumne repetidor i 1 alumne amb nivell IV de resposta a la inclusió i 4 alumnes de nivell III.

A l'aula de 4t B hi ha 23 alumnes dels quals, 7 són xics i 16 són xiques. Hi ha 3 alumnes nouvingudes, d'aquestes 1 desconeix les dues llengües oficials, 1 solament coneix la llengua castellana i l'altra coneix les dues llengües. Hi ha 8 alumnes de nivel III. **2, 3 I 4 OBJECTIUS DE L'ÀREA VINCULATS AMB COMPETÈNCIES CLAU DEL CURRÍCULUM I CONTINGUTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ.**

ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS

2.2 OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA PER A L'ETAPA D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA.

1. Utilitzar diferents fonts d'informació per a l'anàlisi de fets o fenòmens i expressar i aprendre els continguts de Ciències socials.
2. Desenvolupar valors com la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en el treball.
3. Utilitzar i veure el treball en grup com a font de creixement personal i social fomentant valors de tolerància i respecte d'idees i opinions, i resolent conflictes per si sols.
4. Tindre capacitat de creativitat per a afrontar els problemes de la vida proposant solucions empenedores.
5. Conèixer els diferents fenòmens i temps atmosfèrics així com la seua representació i aparells per al seu mesurament.
6. Reconèixer la influència de l'ésser humà enmig i adequar el seu comportament en conseqüència.
7. Conèixer la hidrosfera i la distribució de l'aigua al Planeta.
8. Discriminar diferents tipus de roques i minerals atenent la seua composició, propietats i usos.
9. Diferenciar els diferents tipus de relleu d'Espanya i els seus voltants.
10. Aprofundir en el coneixement de l'organització territorial d'Espanya quant als seus municipis, els seus ajuntaments, la distribució de la població i els òrgans de govern.
11. Reconèixer la importància dels béns i serveis per a satisfer les necessitats humanes bàsiques.
12. Interioritzar els conceptes i les normes bàsiques d'educació viària, que els permeten interactuar amb l'entorn de forma responsable.
13. Situar els diferents períodes històrics en el temps atenent les característiques principals de cada un i reflexionant sobre l'evolució de l'ésser humà.
14. Valorar el llegat històric com a part fonamental del que avui és la nostra cultura.

COMPETÈNCIES CLAU DEL CURRÍCULUM	
1 ^a	Comunicació lingüística (CCL)
2 ^a	Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CM)
3 ^a	Competència digital (CD)
4 ^a	Aprendre a aprendre (CAA)

5 ^a	Competències socials i cíviques (CSC)
6 ^a	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (SIEE)
7 ^a	Consciència i expressions culturals (CEC)

BLOC 1- CONTINGUTS COMUNS

OBJEC-TIUS D'ÀREA	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC
1 2 3 4 6 14	-Iniciació al mètode científic i la seua aplicació a les Ciències Socials: Formulació de conjetures, planificació de la indagació, busca, registre i organització de la informació procedent de diverses fonts primàries i secundàries, ús de mitjans digitals per a facilitar l'anàlisi de dades, consideració del significat dels fets, elaboració de textos expositius per a donar compte de les conclusions i les estratègies utilitzades per a arribar a elles. -Participació cooperativa en tasques. Participació en la planificació, escolta de les aportacions alienes, acceptació d'altres punts de vista, assumptió de diversos rols, aportació d'idees pròpies constructives, desenrotllament d'estratègies per a resoldre conflictes a través del diàleg, reconeixement del treball alié, ser responsable del treball personal per a aconseguir una meta col·lectiva -Esforçar-se, força de voluntat. Constància i hàbits de treball. -Capacitat de concentració. Adaptar-se als canvis. Resiliència: superació d'obstacles i fracassos. Aplicació d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu i per projectes. Busca d'orientació o ajuda quan la necessita de manera precisa.	BL1.1. Formular conjetures o suggerir deduccions senzilles a partir d'esquemes proporcionats pel docent sobre els canvis socials en la Prehistòria i Antiguitat i que ajuden a planificar la busca d'informació en determinades fonts. BL1.2. Obtindre informació de fonts primàries i secundàries de diferent naturalesa (textos, mapes, gràfics, obres d'art) per diversos mitjans com l'observació directa o Internet i registrar-la per mitjà de mitjans digitals i diversos procediments: resum, esquema, taula, imatges. BL1.3. Utilitzar esquemes, gràfiques i mapes per a representar la informació rellevant d'un fet o la seua evolució i destacar la seua relació amb un altre fet o el seu significat en un determinat context històric o geogràfic. BL1.4. Planificar i realitzar una exposició ordenada i amb el suport de les TIC les conclusions de l'estudi d'un tema fent referència a les estratègies seguides per a arribar elles, donar raons de per què s'han triat i mostrar la seua confiança en el seu ús. BL1.5. Mostrar confiança en els altres companys per a desenrotllar activitats conjuntes participant en la planificació, aportant idees constructives, escoltant les dels altres, animant la participació i l'esforç de cada un per a aconseguir objectius comuns, reconeixent les seues aportacions i dialogant per a superar discrepàncies.	CSC CMCT CAA CCLI CMCT CD CAA CD CCLI CAA CCLI CD CAA CSC CAA SIEE

	-Planificació i organització de projectes individuals o col·lectius. -Organitzar i gestionar un projecte. Seleccionar la informació tècnica i els materials. Avaluar el projecte i el producte amb ajuda de guies. Millorar el producte i el procés després de l'avaluació. -Noció de desigualtat social i conflicte. -Reconeixement de les contribucions culturals i materials que van fer els sers humans del passat a la nostra cultura.	BL1.6. Seguir instruccions de tasques d'aprenentatge mantenint l'atenció mentre les realitza adaptant-se als canvis sense desanimar-se davant de les dificultats, demanant ajuda si en necessita.	CAA SIEE
		BL1.7. Planificar la realització d'un producte o una tasca proposant un pla ordenat d'accions, seleccionar els materials i avaluar el procés i la qualitat del resultat amb ajuda de guies per a l'observació.	CAA SIEE
		BL1.8. Mostrar empatia i comprendre les formes de vida i actuació dels sers humans en la Prehistòria i l'Antiguitat posant en valor els seus èxits que van contribuir al progrés humà i la diversitat cultural que formen part del nostre patrimoni historicoartístic i qüestionar les situacions en què determinats grups patien les conseqüències de les desigualtats socials.	CSC CEC

BLOC 2.- EL MÓN EN QUÈ VIVIM

OBJEC-TIUS D'ÀREA	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC
1 4 5 7 9 11	-El problema de representar l'esfericitat de la Terra en un pla: les rojeccions cartogràfiques. I mapes com a mitjà de solució. -Interpretació d'imatges de paisatges. -Variables meteorològiques: temperatura, precipitació, nuvolositat, insolació i vent. Ús de mapes de temps per a fer previsions. -Factors del clima: latitud, altitud, continentalitat. Situació de les grans regió climàtiques: càlides, temperades i fredes. Diferenciar temps i clima.	BL2.1. Reconèixer les distorsions que té tot mapa al tractar de representar l'esfericitat de la Terra i com això condiciona la nostra visió esbiaixada del món. BL2.2. Utilitzar diverses variables meteorològiques per a descriure el temps local i d'altres llocs per mitjà de l'ús de mapes de temps o la lectura de la informació meteorològica de la premsa o d'espais televisius dedicats a la predicció meteorològica tractant d'establir alguna connexió entre el tipus de temps i la regió climàtica on es dona.	CMCT CAA CMCT CAA CMCT

	-Localització dels principals rius en la península Ibèrica. Oceà i mars que rodegen la península Ibèrica i les Illes Canàries. Trams d'un riu: capçalera, curs mitjà i desembocadura. Característiques dels trams d'un riu: cabal i pendent -Noció d'erosió i sedimentació. Platja, penya-segat, cap, golf, delta, estuari -Biomes: deserts, selves tropicals, sabana, boscos temperats, estepa, tundra, i taigà. -Activitats econòmiques: turisme, transport, obtenció d'energia.	BL2.3. Descriure la distribució de les grans zones climàtica a escala planetària fent referència al paper que exercixen els diversos factors del clima, especialment la latitud, i relacionant la dita distribució amb la varietat dels principals biomes amb l'ajuda de mapes de diversa escala i fotografies que representen els seus principals característiques i utilitzant en la descripció el terme "clima" diferenciant-lo de "temps" de manera adequada.	CAA
		BL2.4. Reconéixer i anomenar en un mapa físic la distribució de les masses d'aigua de la península Ibèrica, anomenant els rius principals i situant-los en un mapa físic de la península Ibèrica, i identificant els trams d'un riu i les seues característiques quant a cabal i pendent a partir de l'observació directa, infografies o fotografies aèries..	CMCT CAA
		BL2.5. Descriure i comparar diversos paisatges costaners i d'interior de la Península Ibèrica i identificar els canvis que han experimentat com resultat de processos naturals (erosió i sedimentació) i l'acció humana a partir de l'anàlisi d'imatges aèries o digitals obtingudes en distints moments.	CCLI CMCT CAA

BLOC 3.- VIURE EN SOCIETAT.

OBJEC-TIUS D'ÀREA	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC

BLOC 4: LES EMPREMTES DEL TEMPS.

OBJEC-TIUS D'ÀREA	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC
13 14	-El temps i la seua mesura: períodes cronològics (any, segle, mil·lenni), formes	BL4.1. Ordenar cronològicament i representar la informació sobre fets històrics rellevants de la Prehistòria com el pas de les societats de caçadors i recol·lectors a la d'agricultors i ramaders i de l'antiguitat com la difusió de la cultura grega o la romanització a partir de diverses fonts i utilitzar convencionalismes cronològics de	CSC

	convencional de datació, grans edats de la història. -Nocions de canvi, causa, conseqüència, empatia, duració i simultaneïtat, evidència i interpretació històrica. -La Península Ibèrica en la Prehistòria i en l'Edat Antiga: Les societats de caçadors i recol·lectors, les societats agràries, les primeres ciutats i estats. La difusió de la cultura grega. La romanització. -Ús com a fonts d'objectes, obres d'art, monuments històrics, imatges i altres fonts basades en recursos digitals i, especialment, les de caràcter arqueològic.	manera apropiada per a descriure o narrar fets d'estos períodes, identificant la seua successions, la seua simultaneïtat i la seua duració. BL4.2. Descriure alguns processos i fets històrics de la Prehistòria Antiguitat que van tindre lloc en la Península Ibèrica i altres parts del món, identificant les característiques de les societats estudiades (formes de vida, organització social i política, cultura) i reconeixent la importància de canvis com la invenció i difusió de l'agricultura, de l'escriptura, la creixent diferenciació social, el sorgiment de formes d'organització política o la romanització. BL4.3. Seleccionar informació rellevant sobre fets de la Prehistòria i de l'Antiguitat i fer deduccions senzilles sobre aspectes com l'ús de certs objectes i tecnologies, l'organització social i política, els seus mitjans de subsistència o les produccions artístiques per mitjà de mapes històrics, reproduccions d'obres d'art, restes arqueològiques, la visita a museus, conjunts monumentals o edificis singulars i assumir la dificultat de la seua interpretació.	CSC CSC CCLI CD CAA CEC

5.UNITATS DIDÀCTIQUES.

En la programació de les unitats didàctiques consten els continguts, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable vinculats a aquests, els descriptors que treballen els objectius específics de cada unitat i les competències bàsiques vinculades a cada proposta de treball de les que apareixen Crònica 4 –Projecte Explora, d'Edicions Bromera.

Tanmateix, totes les actuacions i propostes que fan referència a una major concreció dels continguts dels diferents àmbits que es pretenen assolir en cada activitat que faig a l'aula, com d'avaluació, desenvolupament metodològics de cadascuna de les activitats, les estratègies d'aplicació, propostes de motivació i propostes de variacions d'activitats les trobe a la guia didàctica del mateix.

DISTRIBUCIÓ DE LES 9 UNITATS DIDÀCTIQUES.

TRIMESTRE	Nº	TITOL
1 ^a	1	TEMPS PREHISTORICS.
	2	L'EDAT ANTIGA.
	3 ^o	ESTUDIEM LA POBLACIO.
2 ^a	4 ^a	EL PROCES PRODUCTIU.
	5 ^a	LA UNIO EUROPEA.
	6 ^a	CONEIXEM MUNTANYES, RIUS I COSTES.
3 ^a	7 ^a	PLOU I FA SOL.
	8 ^a	L'ESPAI ON VIVIM.
	9 ^a	TERRITORIS I INSTITUCIONS.

CIÈNCIES SOCIALS 4t

UNITAT DIDÀCTICA 1.- TEMPS PREHISTÒRICS.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Les fonts històriques: valoració i classificació.	CCLI CMCT CAA CSC CEC	1. Classificar les diverses fonts històriques i valorar la seua importància.	BL4:1.1
La divisió del temps: mil·lenni, segle, dècada i lustre.	CCLI CMCT CAA CSC	2. Ser capaç de diferenciar els temps històrics: mil·lenni, segle, dècada i lustre.	BL4:2.1/
Grans períodes de la Història: Prehistòria i Història.	CCLI CMCT CSC CD	3. Diferenciar els dos grans períodes de la Història: Prehistòria i Història.	BL4:1.1
Valoració de l'arqueologia com a font de coneixement.	CCLI CMCT CAA CEC	4. Valorar l'arqueologia com a font de coneixement.	BL4:4.2
Comprensió del concepte d'evolució.	CAA CD	5. Entendre el concepte d'evolució.	BL4:1.2
Diferenciació de les 3 etapes de la Prehistòria (Paleolític, Neolític i Edat dels metalls).	CMCT CCLI CEC CSC	6. Determinar els 3 períodes de la Prehistòria: Paleolític, Neolític, Edat dels metalls.	BL1:1.1
L'art prehistòric.	CMCT SIEE	7. Distingir els diversos tipus d'art prehistòric.	BL4:4.1/4.2/5.1/5.2

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: ELABORACIÓ DE FERRAMENTES DE LA PREHISTÒRIA.

ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 2.- L'EDAT ANTIGA.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Definició i ubicació cronològica de l'Edat Antiga.	CCLI CMCT CAA CSC CEC SIEE	8. Identificar els principals trets de l'Edat Antiga i ubicar-la cronològicament.	BL4:1.1
Valoració de l'aparició de l'escriptura.	CCLI CMCT CAA CSC CEC	9. Ser capaç de valorar l'aparició de l'escriptura.	BL4:1.2
Comprensió del concepte de civilització.	CCLI CMCT CSC CD	10. Conèixer el significat de civilització.	BL4:1.1
Coneixement de les principals característiques de les civilitzacions mesopotàmica, egípcia, grega i romana.	CCLI CMCT CAA CEC	11. Identificar les primeres civilitzacions i les seues principals característiques.	BL4:4.2
La romanització.	CMCT CCLI CEC CSC	12. Entendre el concepte de romanització.	BL4:1.2
Primers pobladors de la Península Ibèrica.	CMCT SIEE	13. Determinar els primers pobladors de la Península Ibèrica.	BL1:1.1

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: L'EDAT ANTIGA MITJANÇANT MAQUETES.

ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 3.- ESTUDIEM LA POBLACIÓ.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Els principals conceptes demogràfics.	CCLI CMCT CAA CSC CD SIEE	14. Identificar els principals conceptes demogràfics.	BL3:6.1
Factors que modifiquen la població d'un territori.	CCLI CMCT CAA CSC	15. Ser capaç de valorar factors que modifiquen la població d'un territori.	BL3:6.2
Moviments migratoris i causes: emigració i immigració.	CCLI CMCT CSC CD	16. Conèixer els diferents moviments migratoris i les seues causes.	BL3:6.1
Migracions definitives i temporals.	CCLI CMCT CAA CSC	17. Diferenciar migracions definitives i temporals.	BL3:6.2
Moviments migratoris a Espanya.	CMCT CCLI CAA CSC	18. Entendre el concepte de migració a Espanya.	BL3:7.1/7.2
Evolució de la població de la Comunitat Valenciana.	CMCT SIEE CAA CSC	19. Determinar l'evolució de la migració de la Comunitat Valenciana.	BL3:6.1

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIES: ESTUDI DE GRÀFIQUES DE POBLACIÓ.

ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 4.- EL PROCÉS PRODUCTIU.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Definició de treball, sou i atur.	CCLI CMCT CAA CSC CEC	20. Determinar els conceptes de treball, salari i atur.	BL3:6.1
Valoració del treball de les persones.	CCLI CAA CSC	21. Aprendre a valorar el treball de les persones.	BL3:6.2
Els sectors de producció primari, secundari i terciari.	CMCT CSC CD	22. Diferenciar els tres sectors de producció: primari, secundari i terciari.	BL3:10.1
Crisi mundial.	CCLI CMCT CAA CSC	23. Interpretar el significat de crisi mundial.	BL3:6.2
Situació actual dels 3 sectors valencians i la seua importància.	CMCT CCLI CAA CSC	24. Conèixer la situació actual dels sectors de producció valencians.	BL3:7.1/7.2
Els mapes temàtics per a localitzar geogràficament les zones productives de la Comunitat Valenciana.	CMCT SIEE CAA CSC	25. Interpretar mapes temàtics per a localitzar geogràficament les zones productives de la Comunitat Valenciana.	BL3:10.2
		26. Promoure la sensibilització per les desigualtats socials que pot provocar el treball.	BL3:8.2

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIES: REDACCIÓ DE TREBALLS QUE PERTANYEN ALS DISTINTS SECTORS.

ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 5.- LA UNIÓ EUROPEA.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
La formació de la UE.	CCLI CAA CMCT CSC	27. Relatar de manera ordenada el procés de formació de la UE.	BL3:5.1
Objectius generals de la UE.	CCLI SIEE CAA CEC CSC	28. Enumerar els objectius generals de la UE.	BL3:5.1
Estructura de la UE	CMCT CSC	29. Conèixer l'estructura de la UE.	BL3:5.1
Funcions i objectius de les diferents institucions de la UE.	CCLI CAA CMCT CSC	30. Explicar els objectius i les funcions de les principals institucions de la UE.	BL3:5.2
Països membres de la UE.	CMCT CD CCLI CSC CAA	31. Ubicar en el mapa d'Europa els països que formen part de la UE.	BL3:5.2
Paper d'Espanya a la UE.	CMCT CAA SIEE CSC	32. Descriure el paper d'Espanya en la UE.	BL3:5.2
Avantatges de formar part de la UE.	CMCT CAA CEC SIEE	33. Enumerar els principals avantatges de pertànyer a la UE.	BL3:5.1/5.2

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA: PLASMAR EN UN MAPA ELS DIFERENTS PAÏSOS QUE PERTANYEN A LA UNIÓ EUROPEA
ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 6.-CONEIXEM MUNTANYES, RIUS I COSTES.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Diferenciació dels conceptes de relleu i paisatge.	CCLI CAA CMCT CSC CEC CD	34. Ser capaç de diferenciar entre relleu i paisatge.	BL2:14.1/15.1
Principals elements del paisatge de costa i de muntanya.	CCLI CEC CAA SIEE CSC CD	35. Definir els elements propis d'un paisatge.	BL2:14.1
Coneixement i delimitació geogràfica de les costes espanyoles.	CMCT CSC CCLI SIE	36. Conèixer les costes de la Península Ibèrica.	BL2:14.1
Paisatges més representatius de la Península Ibèrica.	CCLI CAA CMCT CSC	37. Identificar els principals paisatges de la Península Ibèrica.	BL2:15.2
Principals factors que modifiquen un paisatge.	CMCT CD CCLI CSC CAA	38. Enumerar els factors que modifiquen un paisatge.	BL2:14.1
Definició de riu, afluent i conca fluvial.	CMCT CAA SIEE CSC	39. Distingir entre riu, afluent i conca fluvial.	BL2:12.4
Parts del curs d'un riu.	CMCT CAA CEC SIE	40. Assenyalar les parts d'un riu.	BL2:12.4
Principals rius de la Península Ibèrica.	CCLI CAA CMCT CSC	41. Conèixer els principals rius de la Península Ibèrica.	BL2:15.2
Sensibilització sobre la importància de la bona conservació del paisatge.	CCLI SIE CSC CSC	42. Entendre la importància de la conservació del paisatge.	

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: CREACIÓ DE DE MURAL DELS DIFERENTS TIPUS DE PAISATGE.
ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 7- PLOU I FA SOL.

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Elements que condicionen l'oratge.	CCLI CAA CMCT CSC CEC CD	43. Conèixer els elements que modifiquen l'oratge.	BL2:9.1
Diferència entre clima i oratge.	CCLI CEC CAA SIEE CSC CD	44. Diferenciar els conceptes d'oratge i de clima.	BL2:10.1
Factors que determinen els tipus de climes: altitud, latitud i proximitat al mar.	CMCT CSC CCLI SIEE	45. Identificar l'altitud, la latitud i la proximitat al mar com a elements que condicionen els climes.	BL2:10.1
Els meteoròlegs.	CCLI CAA CMCT CSC	46. Conèixer i valorar la tasca dels meteoròlegs.	BL2:10.1
Els cinc paral·lels de la Terra.	CMCT CD CCLI CSC CAA	47. Enumerar els cinc paral·lels de la Terra.	BL2:10.1
Zones climàtiques de la Terra i les seues característiques.	CMCT CAA SIEE CSC	48. Assenyalar en un globus terraquí la zona càlida, les zones temperades i les zones fredes de la Terra.	BL2:11.1
Principals climes: càlids, temperats i freds.	CMCT CAA CEC SIE	49. Assenyalar el clima corresponent d'acord amb la zona que li correspon.	BL2:11.1
Paisatges diferents (biomes): selva tropical, sabana, desert, boscos temperats, taigà, tundra i estepa.		50. Identificar els principals biomes.	BL2:11.1

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: PER GRUPS EXPOSICIÓ DE LES CARACTERÍSTIQUES DELS DIFERENTS CLIMES.
ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 8.- L'ESPAI ON VIVIM

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
Definició de croquis, plànols i mapes.	CCLI CAA CMCT CSC CEC CD SIEE	51. Distingir entre croquis, plànol i mapa.	BL1:1.1
La foto aèria.	CCLI CEC CAA SIEE CS CD CAA	52. Identificar la foto aèria com a altra forma de representar el paisatge.	BL1:10.1
Principals elements d'un mapa: llegenda i escala.	CMCT CSC CCLI SIE CAA	53. Interpretar la llegenda i l'escala d'un mapa.	BL1:5.1
Tipus de mapes.	CCLI CAA CMCT CSC CD	54. Diferenciar els tipus de mapes.	BL1:5.2
El globus terraqüi i el planisferi.	CMCT CD CCLI CSC CAA	55. Identificar les principals projeccions cartogràfiques.	BL1:8.1

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA: ELABORACIÓ D'UN MAPA PER A ARRIBAR A UN LLOC FENT UN CROQUIS.
ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

UNITAT DIDÀCTICA 9.-TERRITORI I INSTITUCIONS

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
El tribunal de les Aigües.	CCLI CAA CSC SIEE	56. Comprendre els continguts d'un text explicatiu relacionat amb el Tribunal de les Aigües.	BL3:2.1
Organització territorial d'Espanya: municipis, províncies i Comunitats autònomes.	CMCT CCLI CAA CSC CEC	57. Conèixer l'organització territorial d'Espanya: municipi, província, comunitat autònoma.	BL3:3.1
La democràcia i les institucions.	CMCT CCLI CAA CSC CEC	58. Identificar Espanya com un estat democràtic i autonòmic i conèixer les seues principals institucions.	BL3:1.1
Organització de la Comunitat Valenciana.	CAA CCLI CEC CMCT SIEE CAA CD CSC	59. Saber com s'organitza la Comunitat Valenciana.	BL3:3.1
El dia de la Comunitat Valenciana.	CMCT CCLI CAA CSC SIEE	60. Conèixer la festivitats de la Comunitat Valenciana.	BL3:4.1
Valoració i respecte per les normes democràtiques.	CSC CCLI CAA	61. Respectar i valorar les normes de la democràcia.	BL3:4.1

ACTIVITATS DIGITALS: REMET A LA CARPETA D'ACTIVITATS PREPARADES.

6.METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A l'article 2 del RD126/2014 es defineix el concepte de **metodologia** com *el conjunt d'estratègies, procediments i accions organitzades i planificades pel professorat, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'èxit dels objectius plantejats.*

La base legal de la metodologia a utilitzar en la programació didàctica, la trobem en la **LOE**, en la seua redacció donada per la **LOMCE**, que estableix al seu **article 16** sobre els **principis generals** que: "L'acció educativa en esta etapa procurarà la integració de les diverses experiències i aprenentatges de l'alumnat, i s'adaptarà als seus ritmes d'aprenentatge".

Així mateix, al seu **article 19** sobre **principis pedagògics**, determina que: "En esta etapa esposarà especial èmfasi en l'atenció a la diversitat de l'alumnat, en l'atenció individualitzada, en la prevenció de dificultats d'aprenentatge i en la posada en marxa de mecanismes de reforç, tant prompte com es detecten estes dificultats".

La posada en funcionament d'esta base legal suposa la utilització d'una sèrie de principis educatius, l'eficàcia dels quals ha sigut contrastada en les últimes dècades. Cal ressaltar entre estos **principis generals de metodologia** que fem servir: **Motivació**, imprescindible per a qualsevol aprenentatge; **Individualització**, cada alumne és diferent (base de l'atenció a la diversitat); **Socialització**, donat que l'escola és un agent socialitzador per excel·lència; **Activitat**, ja que els xiquets/es aprenen fent; **Globalització**, perquè la realitat és un tot global, tots els coneixements estan interrelacionats i l'alumnat aprèn globalment; **Interès**, que està molt relacionat amb la motivació; **Gradualitat**, perquè cal partir d'allò més simple a allò més complex; **Autonomia**, molt relacionada amb l'empreniment en Educació Primària; **Normalització, integració i inclusió**, que suposa impartir el currículum dins de la classe tenint molt en compte la inclusivitat; **Transferència o funcionalitat**, és a dir, que allò après servisca per a qualsevol situació; **Avaluació**, que ha de ser contínua, global, formativa, integradora,...

D'altra banda, cal posar també en funcionament estos **principis de tall constructivista**: com partir dels **coneixements previs** de l'alumnat i tindre en compte el seu nivell de desenvolupament; construir **aprenentatges significatius**, millor que memorístics; potenciar un **clima d'afectivitat** a l'aula; utilitzar el **joc i la gammificació** com a recurs didàctic; desenvolupar la **capacitat d'aprendre a aprendre**; gestionar adequadament els recursos didàctics i, en especial, les Tecnologies de la Informació i la Comunicació; i afavorir la participació de la **família**.

Per a un procés **d'ensenyament-aprenentatge competencial**, les **estratègies**

interactives són les més adequades, al permetre compartir i construir el coneixement i dinamitzar la sessió de classe mitjançant l'intercanvi verbal i col·lectiu d'idees. Es basa en la coresponsabilitat, la interdependència, la interacció i la participació igualitària de tots els membres, i fomenta valors com la tolerància, el respecte i la igualtat.

Respecte als **recursos didàctics i organitzatius**, tot seguit trobem la seua classificació:

RECURSOS		
MATERIALS Amb què?	Faig ús de la pròpia infraestructura del centre amb els múltiples elements que la componen, dependències, equipament, mobiliari, material fungible, etc., i en especial els recursos de la Tecnologia de la Informació i la Comunicació, de gran importància.	
	Al llarg del curs, per a assegurar la revisió dels continguts del currículum, el meu alumnat farà servir els materials següents: • Activitats digitals interactives vinculades al llibre. • Fitxes d'atenció a la diversitat (reforç i ampliació).	
PERSONALS Qui?	El meu treball com a docent no és un treball aïllat, sinó en equip, per tant, conte amb persones i institucions que col·laboren en portar endavant esta programació didàctica.	
	AGENTS INTERNS	AGENTS EXTERNS
	Equip docent, mestre de suport, especialistes de les diverses àrees, especialistes d'Educació Especial (PT, AiL,...), orientador/a del centre, equip directiu, les pròpies famílies i l'AMPA.	CEFIRE, Ajuntament, Serveis Socials, Centre de Salut, Inspecció Educativa, CAS...
ORGANITZATIUS	ESPAI	Faig ús de diferents espais del centre, principalment l'aula ordinària. Respecte a l'organització del grup-classe cal dir que es fan servir diferents tipus d'agrupaments en funció de l'activitat a desenvolupar. No obstant això , com a organització més estable es treballa en grups base d'aprenentatge cooperatiu , de 4 alumnes, és a dir, trobem un total de 4 equips de treball. També faig ús dels espais exteriors propers a l'escola i d'interès per al meu alumnat (biblioteca i ràdio municipals, teatre, agència de viatges,...).

Cóm?	TEMPORALITZACIÓ	Sobre l'organització del temps, l'horari del alumnat a l'àrea de Ciències Socials serà de 2 sessions setmanals de 45 minuts. Anualment fem la següent distribució horària a les àrees de ciències, aprofitant les quatre sessions setmanals, i alternant una unitat de Naturals amb una de Socials:	
		T.8	2 ^a QUINZENA SETEMBRE
		T.9	1 ^a QUINZENA OCTUBRE
		T.1	1 ^a NOVENBRE
		T.2	1 ^a DESEMBRE
		T.3	1 ^a FEBRER
		T.4	1 ^a MARÇ
		T.5	2 ^a ABRIL
		T.6	2 ^a MAIG
		T.7	1 ^a JUNY

Pel que fa als **critèris de selecció dels materials treballats**, la selecció l'he fet atenent als següents criteris:

- Adequació al nivell general de l'alumnat del meu grup i al nivell específic de l'alumnat amb NEE.
- Presentació atractiva i lúdica dels materials.
- Materials en la llengua vehicular del centre.
- Adequada progressió en l'aprenentatge.
- Material d'atenció a la diversitat variat i coordinat amb el manual utilitzat a l'aula.
- Activitats adequades als objectius que es pretenen treballar i assolir.

Respecte als **critèris d'utilització**, per a fer servir els materials he tingut en compte:

- L'adequació al moment del procés d'aprenentatge del meu grup.
- L'adequació als objectius que pretenc aconseguir.
- La possibilitat de fer més atractiu este procés d'ensenyament.

En atenció als diferents ritmes i nivells que poden donar-se en el meu grup, i sempre atenent a la diversitat, he planificat **DIFERENTS TIPUS D'ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENETATGE.**

L'aprenentatge se sustentará en un seguit d'activitats que es concretaran en el desenvolupament de les unitats didàctiques.

Activitats complementàries/ extraescolars.

Les activitats complementàries i o extraescolars a la programació estaran configurades al voltant dels següents paràmetres i incloses en la PGA.

Estes activitats les porte a terme utilitzant diferents **estratègies d'ensenyament i d'aprenentatge**, basades en l'**exposició dels continguts** per la meua part, en la utilització de les TIC, mitjançant equips **d'aprenentatge cooperatiu**, sempre intentant potenciar la socialització i la inclusió del meu alumnat, i portant a terme **estratègies d'aprenentatge per descobriment**, basades en la indagació i la investigació.

AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT. ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT.

La **base legal de l'avaluació en Educació Primària** la trobem a l'**article 20 de la LOE** en la seua redacció donada per la **LOMCE**. Així mateix, al **RD126/2014**, articles 11 (**promoció**) i 12 (**avaluacions**); als articles 6-7, 8-9 i 10 de l'**ID108/2014** i de forma més específica en l'**Orde 89/2014**, del 9 de desembre, sobre documents oficials d'avaluació i altres qüestions organitzatives com la permanència extraordinària (article 101) i flexibilització curricular (article 11).

Sobre les seues **característiques**, cal dir que l'avaluació en Primària és **contínua, formativa i integradora**, tenint en compte els resultats en totes les àrees. Temporalment realitze una avaluació **inicial**, una avaluació **contínua** amb caràcter formatiu i una avaluació **final**. En este sentit, l'**avaluació** dels processos d'aprenentatge del meu **alumnat** serà **contínua i global**, i tindrà en compte els seu progrés en el conjunt de les àrees.

Este **caràcter continu de l'avaluació** té com a objectiu principal detectar les dificultats en els moments en què esp rodueixen, analitzar les seues causes i, en conseqüència, reorientar la meua intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions del meu alumnat.

Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge, l'equip docent, baix la meua coordinació com a tutora, celebrarà sessions d'avaluació per valorar els aprenentatges del meu alumnat. Com ja he comentat, realitzaré **tres sessions d'avaluació durant el curs**, una per trimestre, **amés d'una avaluació inicial** durant el primer mes lectiu.

A **l'avaluació inicial** on faig constar els coneixements previs dels quals parteix el meu alumnat, mitjançant l'elaboració de les proves inicials corresponents, anotant els resultats a nivell individual i de grup de la classe.

A més, en cadascuna de les sessions d'avaluació que tindrem anotaré a l'acta els acords aconseguits, les decisions adoptades i la informació que cal transmetre als representants legals del meu alumnat sobre el seu procés educatiu.

Els resultats de l'avaluació s'expressen en els següents nivells: Insuficient (IN) per a les qualificacions negatives, Suficient (SU), Bé (BE), Notable (NT) o Excel·lent (EX) per a les qualificacions positives. Per a **l'avaluació contínua** utilitzo tècniques i instruments d'avaluació que especificaré una mica més endavant. Respecte a les decisions sobre promoció del alumnat, s'adoptaran en **l'última sessió d'avaluació del curs escolar (avaluació sumativa ifinal)**, en el context del procés d'avaluació contínua, tenint en compte que l'alumnat que accedisca al curs següent amb avaluació negativa en alguna de les àrees del curs o cursos precedents, rebrà els suports necessaris per a la recuperació d'estes (**art. 7 D.108/2014**), sent els referents de la promoció els criteris d'avaluació de l'àrea i curs corresponent, i la concreció que realitzi en la PD (**art. 8 D.108/2014**), tenint especial consideració l'àrea de *Ciències de la Naturalesa*. Resulta imprescindible, per tant, la utilització de criteris d'avaluació i de qualificació.

Els **criteris d'avaluació** estan redactats en termes **competencials** i han de servir de referència per valorar els aspectes adquirits i consolidats, però també aquells que es presenten dificultosos o que no han sigut adquirits pel meu alumnat. Estos criteris apareixen al **D.108/2014** i *descriuen allò que es vol valorar i que l'alumnat ha d'aconseguir, tant en coneixements com en competències, responent al que es pretén assolir en l'assignatura*. Per això, en cadascuna de les meues UD he dissenyat uns criteris d'avaluació relacionats amb els objectius que pretenc que aconseguisca el meu alumnat.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT.

D'acord amb allò establert a **l'article 12 del RD.126/2014**, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Primària, i a **l'article 6.2 del D.108/2014**, com a mestra **he d'avaluar l'aprenentatge del meu alumnat, però també la meua pràctica docent**, i per tant cal establir una sèrie **d'indicadors d'èxit** en la meua programació didàctica.

L'objectiu és aconseguir una acció pedagògica de qualitat per intentar millorar la meua activitat docent. Només reflexionant sobre la manera de treballar i posant els mitjans adequats per millorar- la podré esmenar les possibles deficiències i dificultats i, per tant, avançar de forma correcta.

En este sentit, presente un **instrument d'avaluació de la meua pràctica docent**, que, a la mateixa vegada, és aplicable a l'avaluació de la meua pròpia programació didàctica, la qual conté una sèrie d'indicadors d'èxit de bones pràctiques docents, una escala d'autoavaluació, així com un apartat per a especifica les dificultats sorgides i unes propostes de millora de cada indicador d'èxit avaluat.

EN RELACIÓ AMB OBJECTIUS, CONTINGUTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ	SÍ	NO	OBSERVACIONS
He contextualitzat en relació amb el nivell de desenvolupament i competència de l'alumnat			
Les activitats són coherents amb els objectius contemplats			
Relació entre objectius i criteris d'avaluació			
Contemple objectius i continguts de fets, procediments i actituds			
Les unitats es desenvolupen en espais de temps amplis			
La seqüència dels continguts facilita el repàs			
Establis uns mínims de suficiència en els criteris d'avaluació			
Les activitats desenvolupen suficientment els diferents tipus de continguts			
Les activitats afavoreixen el desenvolupament d'aprenentatges diferents			
Les activitats afavoreixen el desenvolupament de la creativitat			
Les activitats estan dissenyades en consideració dels interessos dels meus alumnes i resulten motivadores			
EN RELACIÓ AMB LA METODOLOGIA			
Els meus alumnes participen en la formulació dels objectius, continguts i activitats			
Introduïsc habitualment el tema			
Oriente individualment el treball dels meus alumnes			
Utilitze materials d'elaboració pròpia			
Atenc a la diversitat dins del meu grup			
L'AVALUACIÓ			
Valore el treball en classe i en casa			
Incluïsc activitats de suport i ampliació			
Coneixen els criteris d'avaluació els meus alumnes i les famílies			

Corregisc els meus errors immediatament			
L'avaluació és continua			

Qüestionari d'autoavaluació PRÀCTICA DOCENT	Tutor/a	CURS	TRIMESTR E

INDICADORS	Valoració (1-4) de menor a major grau de satisfacció	Observacions i propostes de millora

En relació amb els objectius, continguts i criteris d'avaluació programats.		
<i>La PD i les UDD estan ben contextualitzades, en relació amb el nivell de desenvolupament i la competència del meu alumnat.</i>		
<i>He plantejat activitats coherents, d'acord amb els objectius establerts.</i>		
<i>Hi ha relació entre els objectius i els criteris d'avaluació.</i>		
<i>Tinc en compte l'educació en valors.</i>		
<i>La seqüenciació dels continguts facilita l'aprenentatge.</i>		
<i>Es relacionen els continguts i les activitats amb els interessos i coneixements previs del meu alumnat.</i>		
<i>Plantege activitats que assegurin l'adquisició dels objectius i continguts didàctics previstos.</i>		
<i>Les activitats afavoreixen el desenvolupament d'aprenentatge significatiu.</i>		
<i>Les activitats afavoreixen el desenvolupament de la creativitat.</i>		
<i>Propose activitats variades i adequades als diferents ritmes d'aprenentatge del meu alumnat.</i>		

En relació amb la metodologia.		
<i>Distribuisco el temps adequadament.</i>		
<i>Mantinc l'interès de l'alumnat partint de la seua experiència, amb un llenguatge clar i adaptat.</i>		
<i>Treballo diversos agrupaments a l'aula.</i>		

<i>Utilitze recursos variats i d'elaboració pròpia.</i>		

En relació amb el meu alumant.		
<i>Proporcione al meu alumnat informació sobre l'execució de les tasques i indicacions sobre com podem millorar-les.</i>		
<i>Motive al meu alumnat perquè realitzen les activitats.</i>		
<i>Els ensenye a usar les TIC de manera adequada i de forma autònoma.</i>		
<i>Sóc equitativa amb tots i mostre imparcialitat.</i>		
<i>Els oferisc suport sempre que el necessiten.</i>		

En relació amb les famílies.		
<i>Els proporcione informació de manera periòdica i amb un llenguatge clar i senzill.</i>		
<i>Col·labore amb les famílies en les activitats escolars i complementàries.</i>		
<i>Realitze sessions de tutoria periòdicament.</i>		

En relació amb l'avaluació.		
<i>Revise i corregisc freqüentment els continguts, activitats i propostes.</i>		
<i>Incloc activitats complementàries de suport i ampliació.</i>		
<i>L'avaluació és contínua, global i sistemàtica.</i>		
<i>Proporcione informació al meu alumnat sobre l'execució de les tasques i sobre com poden millorar-les, afavorint també els processos d'autoavaluació.</i>		
<i>En cas d'observar objectius insuficientment assolits propose noves activitats que faciliten la seua adquisició.</i>		

Estos criteris d'avaluació es desglossen en **estàndards d'aprenentatge avaluables, tal i como es mostren a cada unitat didàctica**, i són definits com *les especificacions dels criteris d'avaluació que permeten definir els resultats d'aprenentatge i que concreten allò que l'alumnat ha de saber, comprendre i saber fer en cada assignatura, han de ser observables, mesurables i*

avaluables, i han de permetre graduar el rendiment o èxit assolits.

El criteri d'avaluació serà el referent per decidir sobre les qualificacions del meu alumnat, així com la seua promoció al curs vinent. No obstant, he de comptar amb els anomenats **criteris de qualificació** que, d'alguna forma, serveixen de complements als anteriors criteris d'avaluació.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	Àrea CIÈNCIES SOCIALS	
	QUE VALOREM?	COM HO VALOREM?
Adquisició de continguts treballats en les diferents UD	Control de cada unitat	60%
Deures i treballs	Resolució de tasques, treballs individuals i grupals, exposicions, observació sistemàtica, full de seguiment.	30%
Actituds dins i fora de l'aula, esforç, entusiasme, interès i ajuda a companys.	Registre d'actituds, plataforma digital.	20%

Respecte a les tècniques d'avaluació, ja estan recollides a l'apartat anterior (columna central). Dins les tècniques de recollida d'informació cobra especial rellevància l'ús de fulls de registre i seguiment.

Per últim, **als pares i/o tutors legals** del meu alumnat els informo dels resultats i processos d'avaluació a través de diferents **canals d'informació** com són: l'**Agenda**, les **tutories** individuals, les **reunions** col·lectives, la plataforma de gestió del comportament, i els **Butlletins** trimestrals d'avaluació.

Pel que fa a les **activitats de reforç i ampliació**, són un conjunt d'actuacions, amb o sense suport escrit o multimèdia, que potencien, faciliten i possibiliten l'adquisició excel·lent dels objectius de l'assignatura de *Ciències Socials* per al quart curs de primària, alhora que ens permeten un millor desenvolupament de les competències bàsiques.

Les possibilitats, en aquest sentit, són:

- Fitxes d'atenció a la diversitat
- Resolució d'activitats digitals
- Biblioteca d'aula.
- Làmines relacionades amb els blocs de continguts del currículum.

Visionat de pel·lícules i documentals relacionats amb els continguts del currículum.

MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

A l'**escola inclusiva** que contempla el nostre Sistema Educatiu, cal **atendre a l'alumnat en funció de les seues capacitats, interessos i motivacions**. Els alumnes necessiten respostes educatives diferenciades, i les causes d'esta situació es relacionen, sobretot, amb el seu context econòmic, social i cultural, amb la seua història educativa i escolar o, fins i tot, amb els propis processos d'actuació educativa que es produeixen a l'aula. Pertant, per a tendre a la diversitat del meu alumnat, la meua actuació educativa anirà encaminada a:

- Portar a terme mesures **d'ensenyament adaptatiu**, on els objectius i continguts es mantenen constants, adaptant la meua metodologia segons les característiques del meu alumnat.
- Proposar **activitats diversificables** (ajustan t individualment la seua dificultat a cadascú) i **diverses** (diferents per a cada alumne).
- Establir per a determinats alumnes propostes curriculars que suposen una **adaptació a ritme dels seus aprenentatges**.
- Dissenyar les **ACI** o **ACIS** oportunes, juntament amb l'equip docent, prèvia avaluació psicopedagògica, si fóra necessari.

Fer **activitats grupals** i **agrupacions flexibles**.

- Proposar programes de **suport**, **reforç** o **enriquiment curricular**, segons els casos.
- **Coordinar-se amb els professionals de suport a l'acció educativa del centre**, a fi d'oferir un proposta curricular que done resposta a les necessitats del alumnat.

Entre les **MESURES ORDINÀRIES** (nivell de resposta educativa II del decret d'inclusió) realitzaré una sèrie d'**ADAPTACIONS METODOLÒGIQUES** com són:

- En les **EXPLICACIONS**: simplificar les instruccions; proporcionar, abans de l'explicació, un llistat de concepte clau; escriure en la pissarra la informació; promoure una participació activa; fer preguntes i demanar respostes; i assignar un company/tutor a qui ho necessite.
- En les **ACTIVITATS**: ajustar el temps; segmentar les tasques; prioritzar la qualitat front a la quantitat; proporcionar reforços positius; evitar la supervisió de mode exhaustiu; ajudar en la resolució de les activitats diàries mitjançant **autoinstruccions de Meichenbaum**, i estratègies d'afrontament del error.

- Respecte a l'**ORGANITZACIÓ**: fer servir l'**agenda**, donant estratègies per a utilitzar-la bé com, per exemple, utilitzar per a cada matèria un color; posar els horaris visibles i les normes explícites; oferir claus visuals i auditives a l'inici o conclusió d'una activitat (penjar cartell a la pissarra si toca, per exemple, temps de lectura); buscar una bona ubicació dins d'un grup base allunyat dels estímuls de la porta i les finestres; i organitzar l'espai en prestatgeries i caixes d'ordenament.
- En quant al **COMPORTAMENT**: potenciar sistemes d'autoreforç com la plataforma ClassDojo; no prestar excessiva atenció a la conducta pertorbadora; tècnica de l'ós Artur per a treballar la resolució de problemes derivats de conductes disruptives; mantenir, per la meua part, un estil positiu d'interacció i propiciar la integració en el grup-classe; treballar jocs d'assertivitat i d'intel·ligència emocional; crear el racó de lapau.
- Sobre els **CONTINGUTS DE CIÈNCIES**: adaptar els enunciats de les activitats perquè resulten més ràpides i senzilles de llegir; sempre mostrar les autoinstruccions davant dels enunciats de les activitats; aplicar les autoinstruccions "STOP" (PARE i deixe el llapis sobre la taula; MIRE, DECIDISC, SEGUISC I REPASE); donar més temps per a pensar; i treballar mitjançant l'aprenentatge cooperatiu.
- Per últim, com a **RECURSOS HUMANS**, treballaré en equip juntament amb el mestre de suport i la resta de professionals.

Sent la **base legal** per a atendre a la diversitat la següent:

- ✓ **Decret 104/2018**, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.
- ✓ **Ordre 20/2019**, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.

Com a **MESURES EXTRAORDINÀRIES** (nivell de resposta educativa III i IV del decret d'inclusió) cada aula disposarà de la documentació de l'alumnat inclosos a aquests nivells de resposta educativa.

FOMENT DE LA LECTURA I ELEMENTS TRANSVERSALS

Respecte al **foment de la lectura, comprensió lectora i expressió oral i escrita**, cal dir que la **lectura** és important, és la **millor eina amb què comptem per a aprendre**. Cal fomentar l'hàbit lector des de totes les àrees de l'educació primària. L'ensenyament de la lectura mecànica ha de donar pas a la lectura comprensiva i s'ha de potenciar el fet de llegir com un mecanisme per a assolir tot un seguit d'objectius relacionats no sols amb la lingüística, sinó amb tots els àmbits de l'aprenentatge. A més, cal crear en l'alumnat l'hàbit lector.

Per aquest motiu, manllevat del camp de l'ensenyament de segones llengües, actualment s'ha de potenciar dos tipus de lectura diferents: la **lectura intensiva i la lectura extensiva**.

La lectura intensiva es treballa a l'aula, amb textos curts que ens permeten treballar les microhabilitats i els diversos tipus de comprensió. Al manual de Ciències Socials d'Edicions Bromera hi apareixen textos explicatius, com correspon a un llibre de ciències (quadres de teoria, explicacions...), però també s'hi inclouen nombrosos fragments literaris de temàtica científica divulgativa, que donen lloc a treballs de comprensió lectora i també l'expressió, tant oral com escrita.

La lectura extensiva es pot dur a terme fora de l'aula.

La **LOE**, al seu **article 18.6**, sobre organització de l'etapa de Primària, modificat per la **LOMCE**, estableix que **"Sense perjudici del seu tractament específic en algunes de les àrees de l'etapa, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, l'empreniment i l'educació cívica i constitucional es treballaran en totes les àrees."** Açò mateix s'especifica en el **RD126/2014**, pel qual s'estableix el currículum bàsic d'Educació Primària, en el seu **article 10**.

Sobre la **comunicació audiovisual, Tecnologies de la Informació i la Comunicació**, el **RD126/2014** estableix en el seu **article 7** els objectius de l'etapa d'EP i en relació a este apartat determina com un dels seus objectius: *i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren*. Pertant, la utilització de la comunicació audiovisual i les TIC cobren especial rellevància en el seu ús educatiu. Entenc que aprendre a través de la comunicació audiovisual no es solament conèixer les noves tecnologies o mitjans de comunicació, sinó sobretot conèixer i interpretar els llenguatges amb els quals s'expressen, les estratègies comunicatives i els continguts dels seus missatges. Respecte a la meua PD:

Fem ús d'aplicacions que fomenten el treball en classe com:

- **Recolzament audiovisual a l'aula**, ja que disposem d'un equip multimèdia complet a l'aula

amb ordinador i connexió a Internet, altaveus, projector i **pissarra digital**, i molts dels continguts a treballar s'acompanyen de material audiovisual o activitatson-line.

- **Activitats interactives**: serveixen d'introducció a les que es treballen sobre el llibre i són prèvies a l'activitat individual. Poden ser realitzades col·lectivament o individualment. La seua disponibilitat a través d'Internet permet que siguin treballades pels alumnes a casa, reforçant d'aquesta manera el treball realitzat a classe.
- **Recursos d'internet**: també a través de la PDI accedirem a imatges, vídeos o enregistraments que reforcen els continguts treballats a classe. Seran emprats per a il·lustrar les explicacions de classe, i posteriorment per a construir activitats específiques.

En quant a **l'emprenedoria**, "Educar a un xiquet és essencialment ensenyar-li a prescindir de nosaltres". El **RD126/2014** especifica en el seu **article 10** que "Els currículums d'Educació Primària incorporaran elements curriculars orientats al desenvolupament i consecució de l'esperit emprenedor". Entre els objectius d'esta etapa, especificats en l'article 7 d'este RD, en relació a l'empreniment, destaca el de: *b) "Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en sí mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, i esperit emprenedor"*.

Sota estes premisses, en la meua PD sobre l'àrea de socials programaré **activitats encaminades a potenciar les iniciatives personals i l'esperit emprenedor del meu alumnat** mitjançant una **metodologia participativa i activa**, en la què el **treball col·laboratiu**, la responsabilitat, el lideratge i l'esperit d'equip cobren especial rellevància a la vegada que servisquen per a desenvolupar la competència d'aprendre a aprendre i la competència del sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Així, doncs: treballarem el foment de **l'autonomia** del alumnat; proposaré situacions basades en la **vida real** que siguin interessants; presentaré tasques, **assequibles** a les seues possibilitats i capacitats, que suposen entrenar en la planificació, fixar metes i estimular la motivació de l'èxit; fomentaré la **inventiva i la generació** d'idees; promouré el **treball en equips** d'aprenentatge cooperatiu, establint rols en el treball grupal: secretari/a, portaveu, encarregat/da de materials i moderador.

Per últim, respecte a **l'educació cívica i constitucional**, en la meua PD **tindrè molt en compte l'educació en valors cívics i constitucionals** que com a continguts impregnaran tota la meua activitat educativa. La **tolerància, la convivència escolar i social, la responsabilitat, la participació i cooperació, la democràcia, la justícia, la solidaritat, el valor de la**

interculturalitat, la igualtat i no-discriminació per raó de gènere, el pluralisme i la diversitat són **valors** molt apreciats que treballen en la meua PD. El treball escolar de l'educació cívica i constitucional contribuirà al desenvolupament de la competència social i ciutadana.